

Ajankohtaista energiatehokkuudesta

KiSu-kahvit 13.3.2025

Pia Kotro

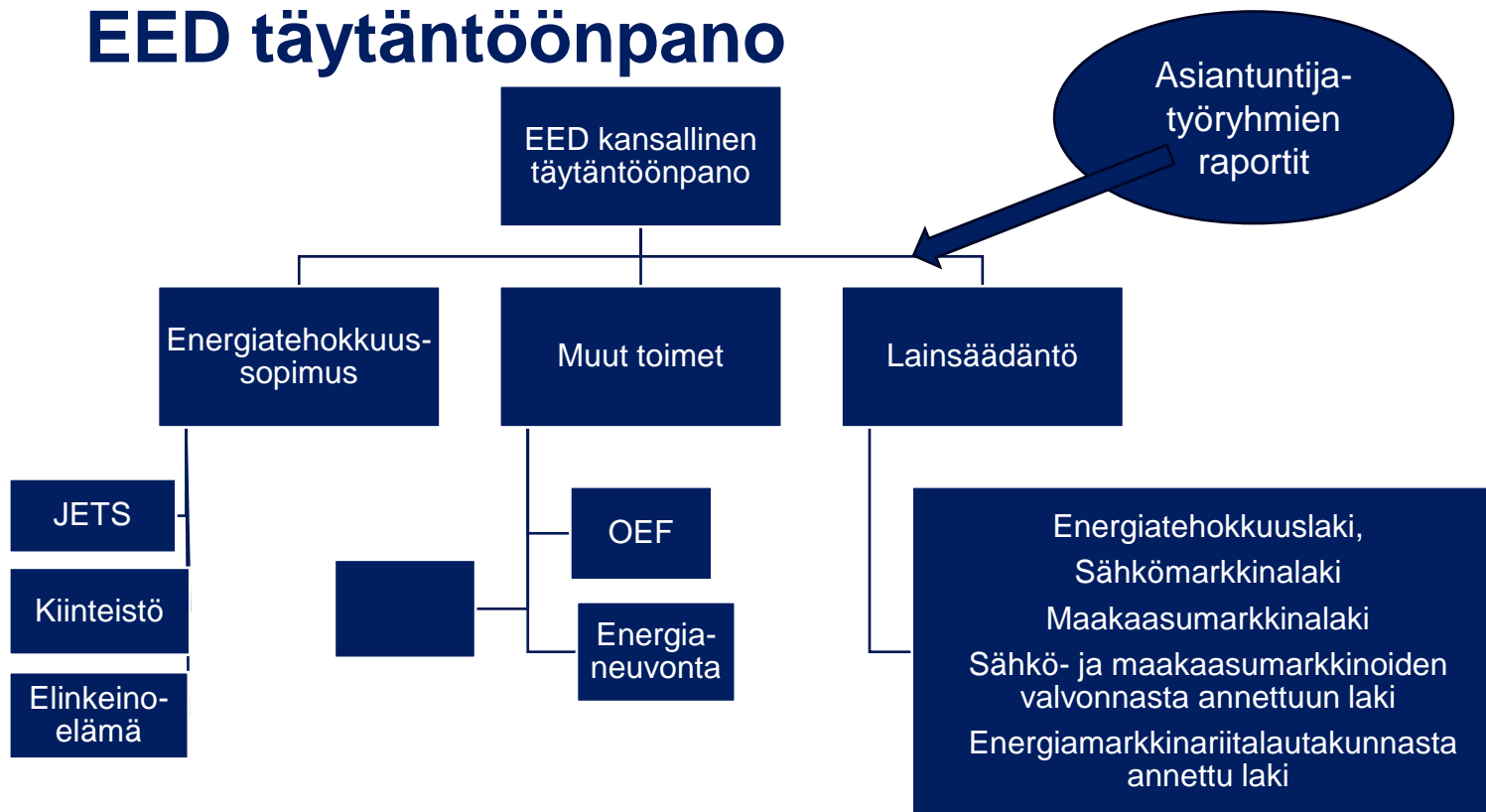
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791

- **Direktiivi tuli voimaan 10/2023, notifioitava viimeistään 10/2025**
- **EED toimeenpanoa valmisteleva työryhmä**
 - Loppuraportti valmistui tammikuussa 2025: velvoitteet, nykytilanne, muutos- ja säädöstarpeet ja vaikutukset
 - Raportti julkaistaan, kun HE lausunnolle
- **Haasteita**
 - Yksityiskohtainen sääntely, samanaikaisesti toimeenpantavat osin päällekkäisiä asioita EED:n kanssa sisältävät rakennusten energiatehokkuusdirektiivi, uusiutuvan energian direktiivi, päästökauppadirektiivi, yhdyskuntajätevesidirektiivi sekä teollisuuspäästädirektiivi, jne
 - Valvonta, seuranta ja raportointi tulee lisääntymään sekä julkisella sektorilla, että yrityksissä
- **Energiatehokkuussopimusten kauden 2026-2035 neuvottelut aloitettu valmistelun kanssa samanaikaisesti**

EED täytäntöönpano

Energiatehokkuussopimus

- art 2 Määritelmät
- art 3 Energiatehokkuus ensin periaate
- art 4 PEC ja FEC, energian loppukäytön vähentämistavoite
- art 5 Julkisen sektorin energiankulutuksen vähentäminen 1,9 % vuosittain
- art 6 Julkisen sektorin rakennusten 3 % vuosittainen korjausvelvoite lähes nollaenergiatasoon
- art 7 Julkisten hankintojen energiatehokkuus
- art 8-10 Energiansäästövelvoite kaudelle 2021-2030
- art 11 Energianhallintajärjestelmät ja energiakatselmukset
- art 12 Palvelin kesukset, tietojen raportointi tavoitteena energiatehokkuuden edistäminen
- art 13-20 Lämmön mittaus, laskutus ja kulutustiedot
- art 21 Lämmityksen, jäähdytyksen ja lämpimän käyttöveden sopimusasiat
- art 22 Energianeuvonta
- art 24 Energiaköyhyys
- art 25 Kattava arviointi ja yli 45000 asukkaan kuntien lämmityssuunnitelmat
- art 26 Tehokkaan kaukolämpöjärjestelmän kriteerit, tehokas chp ja laitoskohtaiset KHA:t
- art 27 Energian muunto, siirto ja jakelu
- art 28 Pätevytyminen, akkreditointi, sertifiointi
- art 29 Energiapalvelut
- art 30 Kansallinen energiatehokkuusrahasto, rahoitus ja tekninen tuki
- art 31 Muuntokertoimet
- art 35 Uudelleentarkastelu ja seuranta

Energiatehokkuuslaki

- **art 2 Määritelmät**
- **art 3 Energiatehokkuus ensin periaate**
- art 4 PEC ja FEC, energian loppukäytön vähentämistavoite
- **art 5** Julkisen sektorin energiankulutuksen vähentäminen 1,9 % vuosittain
- art 6 Julkisen sektorin rakennusten 3 % vuosittainen korjausvelvoite lähes nollaenergiatasoon
- **art 7** Julkisten hankintojen energiatehokkuus
- art 8-10 Energiansäästövelvoite kaudelle 2021-2030
- **art 11** Energianhallintajärjestelmät ja energiakatselmukset
- **art 12** Palvelinkeskukset, tietojen julkistaminen tavoitteena energiatehokkuuden edistäminen
- art 13-20 Lämmön mittaus, laskutus ja kulutustiedot
- **art 21** Lämmityksen, jäähdytyksen ja lämpimän käyttöveden sopimusasiat
- art 22 Energianeuvonta
- art 24 Energiaköyhyys
- **art 25** Kattava arviointi ja yli 45000 asukkaan kuntien lämmityssuunnitelmat
- **art 26** Tehokkaan kaukolämpöjärjestelmän kriteerit, tehokas chp ja laitoskohtaiset KHA:t
- **art 27** Energian muunto, siirto ja jakelu
- art 28 Pätevytyminen, akkreditointi, sertifiointi
- **art 29** Energiapalvelut
- art 30 Kansallinen energiatehokkuusrahasto, rahoitus ja tekninen tuki
- art 31 Muuntokertoimet
- art 35 Uudelleentarkastelu ja seuranta

HE laeiksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

- **Energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791 tuli voimaan 10/2023, notifioitava viimeistään 10/2025**
- **EED toimeenpanoa valmisteleva työryhmä (12.5.2023-31.12.2024)**
 - Loppuraportti valmistui tammikuussa 2025, löytyy hankeikkunasta
- **Osa velvoitteista voidaan panna täytäntöön energiatehokkuussopimuksilla ja osa vaatii lisäyksiä tai muutoksia olemassa olevaan lainsäädäntöön.**
- **Linkki HE hankeikkunaan [Hallituksen esitys laeiksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta - Työ- ja elinkeinoministeriö](#)**
- **HE lausunnolle n. viikolla 9-15**
- **Eduskuntakäsittely syksyllä 2025**

Energiatehokkuuslaki

• Energiatehokkuuslaissa säädettäisiin

- energiatehokkuus ensin -periaatteesta, jotta varmistetaan energiatehokkuusratkaisujen huomioon ottaminen julkisissa hankinnoissa ja merkittävässä investoinneissa ja niiden suunnittelussa
- niistä **julkiseen sektoriin** kohdistettavista energiatehokkuusvelvoitteista, jotka liittyvät julkisten hankintojen energiatehokkuuteen liittyvistä velvoitteista, energian loppukulutuksen raportointivelvoitteeseen, energiatehokkuuden huomioimiseen pitkän aikavälin suunnitteluvälineissä sekä velvoite tehdä alueellisia lämmitys- ja jäähdytysuunnitelmia
- **yrityksiin kohdistuvien** vaatimusten osalta energianhallintajärjestelmiä ja energiakatselmuksia koskevista velvoitteista
- lämmityksen ja jäähdytyksen vähittäismyynnin sopimussisällöstä
- tehokkaan kaukolämmitys- ja jäähdytysjärjestelmän kriteereistä ja velvoitteista fossiilisen polttoaineen käytön rajoittamiseksi
- lämmityksen ja jäähdytyksen energiatehokkuuden parantamiseksi tehtävästä laitostason kustannus-hyötöanalyysistä, kun suunnitellaan uusia laitoksia tai merkittävästi uudistetaan olemassa olevia
- datakeskusten tuottaman hukkalämmön hyödyntämisvelvoitteesta

Julkinen sektori

- **Energiatehokkuuslakiin (ETL) säädetään julkisille elimille velvoite raportoida energiankulutus Energiavirastolle vuosittain**
 - tämän avulla seurataan EED:n velvoitetta, jonka mukaan julkisen sektorin energian loppukulutuksen on vähennyttävä 1,9 % vuosittainen verrattuna vuoden 2021 energiankulutukseen
 - Raportointi alkaa vuonna 2026 ja kunnat tulevat kokonsa mukaan asteittain velvoitteen piiriin
- **ETL:iin säädetään julkiselle sektorille velvoite sisällyttää energiatehokkuuden edistämisen toimenpiteitä pitkän aikavälin suunnittelussa alue- ja paikallistasolla**
 - Näitä suunnitteluvälineitä ovat mm. kunnan ilmasto- ja energiaohjelma
 - Velvoitteen voisi täyttää myös osana kunnan energiatehokkuussopimusta
- **ETL:iin säädetään asukasluvultaan yli 45000 kunnille velvoite tehdä lämmitys- ja jäähdytysuunnitelma**
 - Tavoitteena on täyttää direktiivin velvoite paikallistason suunnitelmasta, jolla arvioidaan mahdollisuuksia toteuttaa yhteistuotantoa ja tehokkaan kaukolämmitystä ja kaukojäähdytystä
 - Velvoitteen voisi täyttää myös osana kunnan energiatehokkuussopimusta

Julkisten hankintojen energiatehokkuus

- **ETL:iin säädetään velvoitteita hankintaviranomaisille ja hankintayksiköille, kun EU-kynnysarvot ylittyvät, paitsi jos se ei ole teknisesti toteutettavissa**
 - Hankittaessa tuotteita, joille on liitetty energiamerkintä, on hankittava kahteen parhaaseen energiatehokkuusluokkaan kuuluvia tuotteita
 - Hankittava vain polttoainetaloudellisuusluokkaan A kuuluvia autonrenkaita (pl. Turvallisuus ja kansanterveys)
 - Palveluhankintasopimuksia koskevissa tarjouspyynnöissä on edellytettävä, että palveluntarjoajat käyttävät tarjouksissaan myös ym. tuotteita
 - Hankittaessa rakennuksia tai tehtäessä rakennuksista uusia vuokrasopimuksia, on rakennusten täytettävä lähes nollaenergiarakennuksen vaatimukset
 - Ei sovelleta julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain mukaisiin hankintasopimuksiin ja puolustushallinnon ja rajavartiolaitoksen hankintasopimuksiin velvoitteita sovelletaan vai rajoitetusti
- **Ei sovelleta myöskään, jos se vaarantaisi kansanterveyden tai estäisi reagoimisen yleistä turvallisuutta koskeviin hätätiloihin.**
- **Ei sovelleta julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain mukaisiin hankintasopimuksiin ja sovelletaan vain rajoitetusti puolustushallinnon ja rajavartiolaitosten hankintasopimuksiin.**

Yrityksille energiatehokkuuslaissa säädettävät velvoitteet

- **Yrityksille velvoite**

- ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä, jos keskimääräinen vuotuinen (kolmen edeltävän vuoden ka) energiankulutus ylittää 23600 MWh tai (11.10.2027)
- tehdä energiakatselmus neljän vuoden välein, jos energiankulutus ylittää 2700 MWh (11.10.2026)

- **Kriteerit tehokkaalle kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmälle**

- Tuotantomuotoperusteiset kriteerit, vaihtoehtoiset ominaispäästöperusteiset kriteerit ja ehtoja fossiilisen polttoaineen käytöstä

- **Velvoite hyödyntää yli 1 MW:n datakeskuksissa syntyvää hukkalämpöä**

- **Velvoite toiminnanharjoittajalle selvittää laitostasolla suunnitteluvaiheessa**

- hukkalämmön hyödyntämisen mahdollisuus suunniteltaessa mm. teollisuuslaitoksia, jätevesilaitoksia tai datakeskuksia ja
- tehokkaan chp:n käyttömahdollisuus suunniteltaessa sähkön lauhdetuotantolaitoksia

HE:n muut lait

- **Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta**
 - Lisätään velvoite soveltaa energiatehokkuus ensin- periaatetta sähköverkon suunnittelussa
- **Laki kaasumarkkinalain muuttamisesta**
 - Lisätään velvoite soveltaa energiatehokkuus ensin- periaatetta maakaasuverkon suunnittelussa
- **Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta**
 - Lisätään velvoite soveltaa energiatehokkuus ensin –periaatetta Energiaviraston suorittaessaan kaasu- ja sähköinfrastruktuuria koskevia sääntelytehtäviä
- **Laki energiamarkkinariitalautakunnasta annetun lain muuttamisesta**
 - Lisätään tehtäviin kaukolämpö- ja kaukojäähdytyssovimusten riitojenratkaisuasiat

Linjauksia artikkelin 11 toimeenpanoon

- **sertifiointin ja katselmuksen kattavuudeksi riittää jatkossa 90 % yrityksen energiankäytöstä (nykyisin 95 %)**
- **lakisääteisen energianhallintajärjestelmän vaatimuksen täyttää sertifioitu ISO 50001 tai sertifioitu ETJ+**
- **lakisääteisestä energianhallintajärjestelmästä vapautuu seuraavilla vaihtoehtoilla:**
 - sertifioitu ISO 14001 + lakisääteinen energiakatselmus
 - sertifioitu ISO 14001 + energiatehokkuussopimus + ETJ+
- **päätetty, että lakisääteisestä energiakatselmuksesta vapautuu seuraavilla vaihtoehtoilla:**
 - sertifioitu ISO 50001
 - sertifioitu ETJ+
 - sertifioitu ISO 14001 + ETJ+
 - energiatehokkuussopimus + ETJ+
- **energiapalvelusopimuksella (EPC/ESCO) vapautuu lakisääteisen energianhallintajärjestelmän ja energiakatselmuksen toteutuksesta siltä osin kuin sopimus on käytössä**

Ekosuunnittelu ja energiamerkintä

- [ESPR](#) (ekosuunnitteluasetus) voimaan 07/2024
- **Ensimmäinen ESPR:n mukainen ekosuunnittelun työsuunnitelma julkaistaan 04/2025. Työsuunnitelmassa alustavasti mukana:**
 - 3 lopputuotetta (tekstiilit, huonekalut, renkaat)
 - 2 välituotetta (teräs, alumiini)
 - 2 horisontaalivaatimusta (korjattavuus, kierrätettävyys ja kierrätetyn materiaalin osuus sähkö- ja elektroniikkatuotteissa)
 - Energiaan liittyvät tuotteet (yhteensä 33 asetusta)
- **Ensimmäiset ESPR:n mukaiset tuoteryhmäkohtaiset asetukset valmiina arviolta 2026 (tekstiilit, teräs)**
- **Myymättömien tuotteiden tuhoaminen**
 1. Myymättä jääneiden vaatteiden, vaatetustarvikkeiden ja kenkien tuhoaminen kielletään 19.7.2026 alkaen.
 2. Yritysten on vuosittain raportoitava myynnistä poistettujen, myymättä jääneiden kuluttajatuotteiden tiedoista.
- **Lisätiedot: Juha Toivanen, juha.toivanen@energiavirasto.fi**

Kiitos!